

RĪGAS DOME
PERSONU AR INVALIDITĀTI NEVALSTISKO ORGANIZĀCIJU
KONSULTATĪVĀS PADOMES
Rātslaukumā 1, Rīgā, LV- 1539

sēdes PROTOKOLS

Rīgā

2025.gada 09.janvārī

Nr.DL-PINOKP-25-1-pro

Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvās padomes (turpmāk – Padome) sēdes norises laiks 09.01.2025. sāk plkst. 09.00.

Sēdes norises vieta: Rīgas dome (Rātslaukums 1, Rīga), Portretu zāle, Interneta tīmekļa vietne, Microsoft Teams platforma.

Sēdi vada: J.Radzevičs, Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētājs, Padomes priekšsēdētājs (turpmāk – Padomes priekšsēdētājs).

Protokolē: Ruta Klimkāne, Rīgas valstspilsētas pašvaldības Labklājības departamenta (turpmāk - LD) Sociālās pārvaldes Sociālās pārvaldes priekšnieka vietniece, Padomes sekretāra p.i.

Sēdē piedalās: Padomes sēdes dalībnieku saraksts (sk.1. pielikumus).

Sēdes darba kārtības jautājumi:

1. Reģistrēšanās Padomes sēdei un Padomes locekļu pieslēgšanās tīmekļa vietnē.
Padomes locekļi reģistrējas dalībai Padomes sēdē. **J.Radzevičs** (Padomes priekšsēdētājs) pieņem lēmumu novadīt Padomes sēdi atbilstoši apstiprinātajai darba kārtībai. Atbilstoši reģistrācijas rezultātiem Padomes sēdē piedalās **29** (no **44**) Padomes locekļi vai deleģēti pārstāvji, kas ir vairāk kā puse no apstiprinātā Padomes locekļu skaita. 16 padomes locekļi piedalās klātienē un 13 Padomes locekļi piedalās attālināti. Pārējie Padomes dalībnieki ir pieaicinātās nevalstiskās organizācijas, Rīgas valstspilsētas struktūrvienību pārstāvji, t.sk. LD darbinieki un atbalstošais personāls.

2. Aktualitātes labklājības jomā 2025.gadā.

Ziņo: **Attālināti** – Latvijas Republikas Labklājības ministrijas (turpmāk – LM) valsts sekretāra vietniece **Elīna Celmiņa**.

Aktualitātes apkopotas prezentācijā (pielikums Nr.2. prezentācija “Pasākumi labklājības nozarē 2025.-2027. gada budžeta ietvarā”). E.Celmiņa aicina nākamajā Padomes sēdē iekļaut jautājumu par aktualitātēm invaliditātes noteikšanas jomā, kas saistīts ar dokumentācijas iesniegšanu atkārtotas invaliditātes noteikšanai. E.Celmiņa uz J.Radzeviča jautājumu par Atvaseļošanas un noturības mehānisma (turpmāk - ANM) finansējuma apguvi paskaidro, ka ANM projektu konkursa ietvaros par ģimeniska tipa sociālās aprūpes centru celtniecību, projekti ir apstiprināti mazākā skaitā nekā tika iecerēts, no 17 iecerētajiem ir deviņi līgumi, t.sk. ar privātajiem pakalpojumu sniedzējiem. Trešā kārta nebūs, jo līdz 2026.gada vidum, kad jāapgūst ANM finansējums nav iespējams izsludināt jaunu konkursu. Neapgūtais finansējums tiek novirzīts zemas īres mājokļu pieejamībai un tehniskajiem palīgīdzekļiem (turpmāk - TPL).

Sociālajos tīklos ir pieejamas info grafikas par izmaiņām sociālajā jomā.

Nolemj: pieņemt zināšanai sniegto informāciju un nākamās Padomes darba kārtībā iekļaut jautājumu par aktualitātēm invaliditātes noteikšanas jomā, iesniedzot dokumentus atkārtotas invaliditātes noteikšanai.

3. Par Rīgas valstspilsētas pašvaldības 2025.gada budžeta projekta virzību un prioritātēm.

Ziņo: Padomes priekšsēdētājs **Juris Radzevičs**.

Informē, ka šobrīd notiek intensīvas budžeta plānošanas un atbalstāmo prioritāšu sarunas, t.sk. sadarbībā ar Rīgas valstspilsētas Finanšu departamentu, sarunas ir notikušas arī 9.janvārī pirms Padomes sēdes. Budžeta komisija plānota 10.janvārī, pēc kuras varētu būt lielāka skaidrība par atbalstāmajām prioritātēm, 16.01.25. notiks Finanšu un administrācijas lietu komisija. LD vajadzības ir apkopojis par 33,8 milj. euro apmērā, tomēr uz šo brīdi sarunas virzās par apmēram 18,5 milj. euro. Šī gada budžeta projektā pieejami 74 milj. euro dažādām prioritātēm. Nosakot prioritātes sociālajā jomā, primāri tiks atbalstītas uzņemtās saistītas, no kurām viena ir grupu dzīvokļa un dienas aprūpes centra finansēšana Priedaines ielā. Prioritātes sociālajā jomā ir: ilgstošā aprūpe sociālās aprūpes centros, t.sk. nosakot klientu līdzmaksājuma proporciju no vidējām izmaksām; ir plānots izdalīt atsevišķu programmu bērniem ar uzvedības traucējumiem un funkcionāliem traucējumiem – 772 000 euro apmērā. Plānots atbalstīt 523 000 euro grupu dzīvokļiem un specializētajām darbnīcām, vietu palielinājums pakalpojumos personām ar garīga rakstura traucējumiem, t.sk. dienas aprūpes centros. Šobrīd nav iespējams pateikt precīzāku informāciju par atbalstāmajām prioritātēm. Citus gadus, kad bija iedzīvotāju ienākumu nodokļa pārsniegums, tad varēja plānot citas prioritātes, šobrīd atbilstoši esošajai likumdošanai šādu finansējumu varēs novirzīt tikai pašvaldības uzņemto saistību finansēšanai, ne jaunām prioritātēm. Sociālajā jomā situācija nepaliks sliktāka, ir jāņem vērā visas saistības, kādas ir uzņemtas.

Inārā Šatkovska (nodibinājums “Fonds “Jūnijs” valdes priekšsēdētāja) uzsver, ka “drošības pogas” pakalpojums ir nepieciešams ne tikai mājās, bet arī ārpus mājas. Norāda, ka joprojām aprūpes mājās pakalpojums netiek nodrošināts atbilstoši klienta aprūpes vajadzībām – aprūpētāju pēdējā vizīte ir pārāk agri pirms nakts miera. Tiek diskutēts par aprūpes mājās pakalpojuma organizēšanu, t.sk., kādas prasības pakalpojuma sniegšanā nosaka pašvaldība. Pašvaldība aprūpes mājās pakalpojuma organizēšanā, iepērkot pakalpojumu nosaka, ka pakalpojums jāsniedz līdz vakara pulksten 22:00.

Ilze Kenne (biedrība “Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem” valdes priekšsēdētāja vietniece) aicina analizēt sociālās aprūpes centra un aprūpes mājās finansiālo izmaksu attiecību.

Nolemj: Pieņemt zināšanai sniegto informāciju par Rīgas valstspilsētas budžeta apstiprināšanas virzību, t.sk. sociālās jomas prioritātēm. LD noskaidrot par “drošības pogas” pakalpojuma nodrošināšanu ārpus mājas, vai tas jau tiek nodrošināts vai arī plānots nodrošināt no valsts budžeta līdzekļiem. Kārtējā padomes sēdē sagatavot jautājumu par aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanas atbilstību iedzīvotāju vajadzībām.

4. Atbalsta pasākumi cilvēkiem ar invaliditāti mājokļu vides pieejamības nodrošināšanai

Procesa gaita saskaņā ar Ministru kabineta 2023. gada 5. septembra noteikumiem Nr. 512 "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 3.1. reformu un investīciju virziena "Reģionālā politika" 3.1.2.1.i. investīcijas "Publisko pakalpojumu un nodarbinātības pieejamības veicināšanas pasākumi otrās kārtas projektu "Atbalsta pasākumi cilvēkiem ar invaliditāti mājokļu vides pieejamības nodrošināšanai" īstenošanas noteikumi".

Ziņo: LM Sociālo pakalpojumu un invaliditātes politikas departamenta vecākā eksperte Anna Grīnberga un LD Administratīvās pārvaldes Projektu koordinācijas nodaļas vadītāja Kristīne Lapiņa.

LM sniedz prezentāciju – “Vides piekļūstamības ANM plāna 3.1.2.1.i. investīcijas 2.kārtas finansējuma ietvaros” (turpmāk – Projekts) (prezentācijas pielikums Nr.3):

- Kopējais finansējums 4 739 441 euro (bez PVN). Projektos visā Latvijā iekļauts atbalsts 259 personām. Paredzēts palielināt vēl 4 personu mājokļu vides pielāgojumu. Kopā veidosies 4 812 637 euro 263 personu atbalstam. Indikatīvais finansējums 18 299 euro (bez PVN) viena mājokļa vides pielāgošanai. Pašvaldības informē, ka ar piešķirto finansējumu varētu nepietiek mērķu sasniegšanai.
- Pasākuma ieviešana plānota līdz 2026.gada 30.jūnijam.
- Uz 09.01.2025. pabeigta 3 mājokļu pielāgošana (1 - Ventspils novadā, 2 - Olaines novadā). Rīgas projektā paredzēts atbalsts 58 personām.

Lūdz pievērst uzmanību, ka Projekta ietvaros jāpievērš uzmanība neatbalstāmajām aktivitātēm, norādot, ka Rīgā ir konstatēti vairāki individuālie gadījumi, kuru ietvaros tika iekļautas izmaksas, kas Projektā nav atbalstāmas.

Neatbalstāmās aktivitātes ir:

- Sadzīves tehnikas (indukcijas virsmas, ledusskapji, trauku mašīnas utt.) iegāde un uzstādīšana, izņemot gadījumus, ja tiek renovēta/rekonstruēta virtuve;
- Biroja tehnika, datortehnika, monitors, datorpiederumi iegāde un uzstādīšana;
- Mājokļa labiekārtošana, lodžijas labiekārtošana, ūdens filtru iegāde;
- TPL, kas tiek finansēti no valsts budžeta līdzekļiem (piemēram, riteņkrēsli, funkcionālās gultas), iegāde. Atbilstoši normatīvajam regulējumam par valsts budžeta līdzekļiem tiek finansēti TPL, kas ir paredzēti personas individuālai lietošanai (piemēram, pārvietošanās TPL) vai individuāli personas vajadzībām atbilstoši izgatavoti TPL (tas ir, piemēram, riteņkrēsla, rollera, funkcionālās gultas iegāde) nebūtu atbalstāma, jo tas ir TPL, ko persona var saņemt arī caur citiem kanāliem. No Nacionālā rehabilitācijas centra “Vaivari” (turpmāk – “Vaivari”) arī var saņemt konsultācijas par TPL, kas tiek atbalstīti no valsts.
- Mīksto un pārvietojamo mēbeļu (piemēram, dīvāni, atpūtas krēsli, pufi u.c.), “parastu” mēbeļu, kas nav aprīkotas ar pielāgojumu elementiem, (piemēram, skapis, kuram nav drēbju lifta) iegāde, izņemot ergonomiskos krēslu un regulējamus galdus, dokumentu plauktus.

Ergoterapeita atzinums ir nepieciešams, lai saprastu aktivitātes, kuras var atbalstīt, bet tie jāvērtē ļoti kritiski. Projekts nav mājokļa labiekārtošana, bet tikai tādu pozīciju atbalstīšana, kas nepieciešamas personas funkcionēšanas sekmēšanai. Ja tiek mainīti logi, tad jāskatās, vai tiešām tie tiek pielāgoti konkrētās personas vajadzībām, ja tiek pirkti monitors, tad vai tiešām nodarbinātības veicināšanai. Neatbalstāmās aktivitātes nav tikai LM uzstādījums, bet arī Eiropas Komisijas un Centrālās finanšu un līgumu aģentūras (turpmāk – CFLA). Pašvaldība var līdzfinansēt aktivitātes, tādējādi nosedzot vajadzības, kas netiek finansētas no projekta.

Kristīne Lapiņa LD prezentācijā (pielikums Nr.4) sniedz informāciju par projekta

īstenošanas gaitu līdz 31.12.2024, sarežģījumiem Projektā, turpmāko Projekta īstenošanu un sniedz datus par mājokļu vides pielāgošanu Rīgā:

- līdz 2025. gada 31. martam – iepirkumu līgumu noslēgšana personu ar invaliditāti mājokļu vides pieejamības pasākumu nodrošināšanai;
- līdz 2026. gada 30. jūnijam jānodrošina pieejamība mājokļa videi 58 personām Rīgas valstspilsētas pašvaldībā;
- 2024.gada 23.augustā - vienošanās par projekta ieviešanu starp Rīgas valstspilsētas pašvaldību un CFLA;
- 2024.gada 8.oktonris - iepirkuma izsludināšana būvspeciālista pakalpojuma nodrošināšanai, kas vēlāk tika pārtraukts 23. oktobrī;
- 2024.gada 17.decembris publiskās apspriedes izsludināšana iepirkumā "Būvniecības ieceres dokumentācijas izstrāde, autoruzraudzība un būvdarbi projektā Nr. 3.1.2.1.i.0/2/24/I/CFLA/039 "Atbalsta pasākumi cilvēkiem ar invaliditāti mājokļu vides pieejamības nodrošināšanai"" (RVP LD 2024/38 AP), plānots, ka iepirkumu varēs izsludināt sākot ar 13.janvāri;
- Galvenie sarežģījumi Projekta ieviešanā ir CFLA norādes par neatbalstāmām darbībām neskatoties, ka tās ir paredzētas projekta līgumā un visu objektu pārvērtēšana. LD min piemēru, kad ergoterapeita atzinumā bija norādīts, ka personai nepieciešams iegādāties trauku mazgājamo mašīnu, jo viena roka ir nefunkcionējoša, tomēr balstoties uz CFLA vēstuli, trauku mazgājamā mašīna tiks ņemta ārā. LD ir Projekta personāla trūkums, kas tiek risināts, ir nepieciešami grozījumi Rīgas domes lēmumā, lai varētu saņemt Rīgas valstspilsētas pašvaldības priekšfinansējumu, tāpat jānodrošina neatbilstošo TPL izslēgšana no projekta;
- 2025.gada 31.marts – plānota līguma noslēgšana iepirkumā "Būvniecības ieceres dokumentācijas izstrāde, autoruzraudzība un būvdarbi";
- 2025.gada maijs - iepirkuma veikšana neiebūvējamās mēbeles un citu aprīkojumu iegādei un nepieciešamo palīg līdzekļu apzināšana un iespēju izpēti to iegūšanai. LD izskatīs katru personas gadījumu, palīdzēs sazināties ar Vaivariem, lai saprastu, ko var saņemt no valsts;
- 2025.gada 31.oktobris - mājokļu vides pielāgošanas darbu pabeigšana, kas saistīta ar būvdarbu un remontu veikšanu. Iepirkumu dalīs daļās, lai mazinātu risku, ka viens būvnieks nevarēs izpildīt visu apjomu.

Pēc Labklājības ministrijas un LD sniegtajām prezentācijām, norit diskusija par jautājumiem, kuros nesaskan viedokļi starp iesaistītajām institūcijām. Viesturs Kleinbergs (Rīgas domes deputāts) jautā, kādā veidā iesaistītajām institūcijām (LD, LM, CFLA) izdodas atrisināt jautājumus, kur ir domstarpības, jautā, vai nepieciešama Rīgas valstspilsētas iesaiste, vai nepieciešams organizēt tikšanos ar CFLA. Anna Grīberga norāda, ka Rīgā bijuši 10 gadījumi, kad sadzīves tehnika nodrošināta, bet tas nesaskan ar Projekta mērķi. Kristīne Lapiņa norāda, ka gadījumos, kad tika mainīta virtuves virsma mainīja arī plīts virsma, jo nav pareizi, ka uzliek jaunu virtuves virsmu, bet atstāj veco plīts virsmu. Viesturs Kleinbergs jautā, vai LM un CFLA ir savi ergoterapeiti, kuri var veikt ekspertīzi par pašvaldības ergoterapeitu veikto novērtējumu, uz ko saņem LM atbildi, ka ergoterapeits ir tikai pašvaldībā, bet jāņem vērā, ka pašvaldības ergoterapeita vērtējums/slēdziens var būt plašāks nekā Projekta ietvaros ir atbalstāmās aktivitātes.

Ināra Šatkovska jautā, kad mērķa grupa saņems pašvaldības vēstules par atbalstāmajām aktivitātēm Projekta ietvaros. K.Lapiņa skaidro, ka šobrīd informācija nav nosūtīta un

norāda, ka informāciju sūtīs katram mērķa grupas pārstāvim pēc 31.marta, kad būs noslēdzies iepirkums, vienlaikus sniedzot informāciju par TPL, pēc diskusijas Padomes dalībnieki piekrīt šim priekšlikumam. Ināra Šatkovska izklāsta, ka personām ar funkcionāliem traucējumiem sadzīves tehnika var būt specifiska, interesējas, vai šādu tehniku var iegādāties Projekta ietvaros. Kaspars Biežais (Latvijas Neredzīgo biedrības Centrālās valdes priekšsēdētājs) jautā, kur var iepazīties ar Projekta dokumentāciju, kur definēti funkcionālie traucējumi, tieši prasības, kas izvirzītas no Eiropas Komisijas, tāpat vai eksperti, kuri pieņem lēmumu par Projektu kopumā, izprot funkcionālo traucējumu veidus un mērķa grupas specifiskās vajadzības. LM skaidro, ka finansējums projekta ietvaros ir ierobežots, bet tas neierobežo individuāli pielāgojamas tehnikas iegādi, ja vien tā atbilst Projekta saturam.

Nolemj:

- 1) LD jāorganizē tikšanās ar CFLA un LM, pieaicinot ieinteresētos Padomes locekļus, lai pārrunātu jautājumus par attiecināmajām aktivitātēm Projektu ietvaros.
- 2) Prasīt no LM Projekta dokumentāciju, kur skaidroti *“funkcionāli traucējumi”* Projekta ietvaros.

5. Rīgas Apkaimju iedzīvotāju centra īstenotie projektu konkursi nevalstiskajām organizācijām sabiedrības integrācijas un sociālā atbalsta jomās

Ziņo: Rīgas Apkaimju iedzīvotāju centra Apkaimju attīstības un sabiedrības integrācijas pārvaldes Sabiedrības integrācijas un līdzdalības nodaļas vadītāja **Ilze Meilande**

Izstāsta par aktuālajiem projektu konkursiem, kuri visvairāk varētu interesēt Padomes locekļu pārstāvētajām organizācijām. Konkursos tiek atbalstītas organizācijas, kuru adrese ir reģistrēta Rīgā un aktivitātēm jānotiek Rīgā, nevar paredzēt aktivitātes par maksu vai gūt ienākumus no tām, nevar būt neizpildītas saistības un aktivitātes nevar tikt pakļautas dubultam finansējumam. Katra projekta konkursam ir savs nolikums. Prezentā sīkāk izstāsta par diviem projektu konkursiem: sabiedrības integrācijas projektu konkurss NVO (iesniegšana š.g. 15.janvāris) un projektu konkurss NVO darbības nodrošināšanai un kapacitātes stiprināšanai (iesniegšanas termiņš š.g. 4.februāris), pašvaldības finansējuma apmērs līdz 3000 EUR iepriekšējo 2000 EUR vietā. Būs arī semināri par projektu iesniegšanu, var saņemt arī konsultācijas par projektu sagatavošanu. Semināros tiek diskutēts arī par galvenajiem iemesliem, kāpēc projektus neatbalsta – nav mērķtiecīgas aktivitātes, neprecizitātes budžetā u.c. Ir pieprasīts lielāks finansējums projektu īstenošanai Rīgas valstspilsētas budžeta projektā 2025.gadam. Prezentācijā (pielikums nr.5) skatīt sīkāk par attiecināmajām izmaksām un apmēru, t.sk. administratīvajam atbalstam, tāpat labas prakses piemērus no iepriekšējā projektu konkursa. Papildu informācija interneta saitē: <https://apkaimes.lv/finansesanas-konkursi/>. Atzīmē, ka NVO nams ir atvērts arī Slokas ielā 162 k-2, telpas var pieteikt elektroniski, ir pieejams aprīkojums ārpus pašvaldības telpām (projektors, ekrāns, skandas, mikrofoni, galdi, krēsli, nojumes, u.c.).

Baiba Bicēna (Latvijas Vājdzirdīgo atbalsta asociācijas “Sadzirdi.lv” valdes locekle) jautā par iespējām uzstādīt nojumes Lucavsalā, jo bērniem, kuriem ir dzirdes aparāti ir problemātiski, ja uznāk lietus, arī citām mērķa grupām tas varētu būt aktuāli. Šobrīd var saņemt tikai pārvietojamās nojumes, bet piegāde jānodrošina pašiem.

Priekšlikumi nākamās Padomes sēdes darba kārtībai, diskusija, dažādi.

Nākamajās Padomes sēdēs plānotie jautājumi:

- 1) par aktualitātēm invaliditātes noteikšanas jomā, iesniedzot dokumentus atkārtotas invaliditātes noteikšanas jomā;
- 2) par aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanas kvalitāti;
- 3) LD noskaidrot, vai LR LM īsteno projektu/pakalpojumu par “drošības pogas” pakalpojumu ārpus mājokļa un sagatavot priekšlikumu, vai iekļaut Padomes darba kārtībā.

Citi jautājumi: saistībā ar vides pieejamību Čaka ielā 139, kur atrodas fonds “Nāc līdzās”, Sarma Freiberga jautā, kad varētu tikt uzstādīts pacelājs, jo liftu jāgaida būtu vēl ilgāk un saka, ka rakstīs vēl lūguma vēstules, lai iekļautu Rīgas budžeta projektā 2025.gadam, uz šo aicina arī Juris Radzevičs. Jautājums ir Īpašuma departamenta kompetencē.

Padomes sēdi slēdz: plkst.11:30.

Pielikumā:

1. Padomes sēdes dalībnieku saraksts uz 9 lp. (Pielikums Nr.1).
2. LM prezentācija Aktualitātes labklājības jomā 2025.gadā (Elīna Celmiņa).
3. LM Sociālo pakalpojumu un invaliditātes politikas departamenta Vecākā eksperte Annas Grīnbergas prezentācija “Vides piekļūstamība Atveseļošanās un noturības mehānisma (ANM) plāna 3.1.2.1.i.investīcijas 2.kārtas finansējuma ietvaros”.
4. Labklājības departamenta Administratīvās pārvaldes Projektu koordinācijas nodaļas vadītājas Kristīnes Lapiņas prezentācija Par projekta “Atbalsta pasākumi cilvēkiem ar invaliditāti mājokļu vides pieejamības nodrošināšanai” (PVM ID APS0458.01) īstenošanu – plāni, problēmas un rezultāti.
5. Rīgas Apkaimju iedzīvotāju centra Apkaimju attīstības un sabiedrības integrācijas pārvaldes Sabiedrības integrācijas un līdzdalības nodaļas vadītājas Ilzes Meilandes prezentācija “Rīgas Apkaimju iedzīvotāju centra īstenotie projektu konkursi nevalstiskajām organizācijām sabiedrības integrācijas un sociālā atbalsta jomās”.

Padomes protokolists:

Ruta Klimkāne

Padomes priekšsēdētājs:

Juris Radzevičs